

Åpenhets- rapport 2020

KPMG Norge

Desember 2020

kpmg.no

© 2020 KPMG AS, a Norwegian limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

Innhold

01	Forord	1
02	Vårt ufravikelig fokus på revisjonskvalitet	3
03	Vår virksomhet	5
	Våre verdier	7
	Samfunnsansvar	8
04	Organisasjonsform og eierskap	9
05	Styringsstruktur	11
06	Kvalitet og kvalitetssystemer	15
	Ansvar for kvalitet og kvalitetskontroll	17
	Etikk – code of conduct	17
	Kvalitet i kundeoppdrag	19
	Konfidensialitet og informasjonssikkerhet	21
07	Kompetanse og medarbeiderutvikling	23
	Arbeidsmiljø	23
	Personalledelse	24
08	Uavhengighet	27
09	Periodisk kvalitetskontroll	29
	Intern kvalitetskontroll og overvåkning	30
	Ekstern kvalitetskontroll og overvåkning	32
10	Erklæring fra styret	33
11	Godtgjørelse til eierne	34
12	Foretak av allmenn interesse	35
13	Finansiell informasjon	36
14	Partnere	37
15	Våre kontorer	38

01

Forord

2020 har vært et år for historiebøkene. I år har det blitt enda tydeligere at vårt samfunnsoppdrag er viktig for å skape positiv endring for samfunnet, for våre kunder og for våre medarbeidere.

Covid-19 endret livet til milliarder av mennesker over natten, og næringslivet og myndigheter har blitt satt på tøffe prøver. I KPMG har vi vært opptatt av å hjelpe kundene våre med å komme gjennom en vanskelig tid hvor risikobildet er drastisk endret. Vi har også hjulpet kundene med å utnytte mulighetene som dukker opp når slike store omveltninger finner sted.

Parallelt med Covid-19 fortsetter verden å endre seg i raskt tempo. Ny teknologi, datadrevet forretningsutvikling og bærekraft, og endrede geopolitiske forhold, forretningsmodeller og global handel, gir nye muligheter og nye utfordringer.

Med røtter helt tilbake til 1920 fylte KPMG 100 år i 2020. Feiringen er satt på vent, og vi har i stedet jobbet hardt for å rigge KPMG for fremtiden. Slik at vi kan fortsette å vokse, sikre trygge arbeidsplasser og tilby kundene våre leveranser av ypperste kvalitet. Det er gledelig at KPMG Norge har levert rekordhøy omsetning tross pandemien. Vi er overbevist om at vi står godt rustet til å løse vårt samfunnsoppdrag på en god måte også i fremtiden.

I KPMG har vi som ambisjon å være det klare valget, både for kunder og ansatte.

Samfunnsoppdraget til KPMG er å fremme et sunt næringsliv og et velfungerende kapitalmarked, gjennom vår rolle som revisorer og rådgivere. I annerledesåret 2020 har det blitt enda tydeligere at vårt samfunnsoppdrag er viktig for å skape positiv endring for samfunnet, for våre kunder og for våre medarbeidere. Med åpenhetsrapporten ønsker vi å vise vår holdning og forpliktelse til vårt samfunnsoppdrag.

I KPMG har vi som ambisjon å være det klare valget, både for kunder og ansatte. For oss betyr det at vi skal utvikle våre medarbeidere til å bli de beste, at kundene ser en forskjell i oss og at vi bygger tillit i alt vi gjør.

Vi ønsker å skape en forskjell gjennom etterrettelige, løsningsorienterte og innsiktsfulle tjenesteleveranser der vi bringer sammen det beste fra våre fagmiljøer innen revisjon, rådgivning og advokatvirksomhet.

KPMGs dyktige medarbeidere er helt avgjørende for levere tjenester av høy kvalitet. Derfor har vi kontinuerlig fokus på kompetanseheving og riktig kompetansesammensetning. Uavhengighet, etisk adferd og høy moral er avgjørende for vår virksomhet, som tydeliggjøres gjennom vår globale Code of Conduct. Våre nye verdier gir viktige føringer for holdninger, atferd og prioriteringer blant alle som jobber i KPMG, som er grunnleggende for å levere arbeid av høy kvalitet. KPMGs kvalitetssystem omfatter alle deler av vår virksomhet. Vi stiller høye krav til kvalitet i alle kundeoppdrag og for alle typer tjenester vi leverer. I åpenhetsrapporten beskriver vi vårt kvalitetssystem og hvordan vi arbeider med kontinuerlige kvalitetsforbedringer.

God lesning!

Lars Inge Pettersen
Administrerende direktør

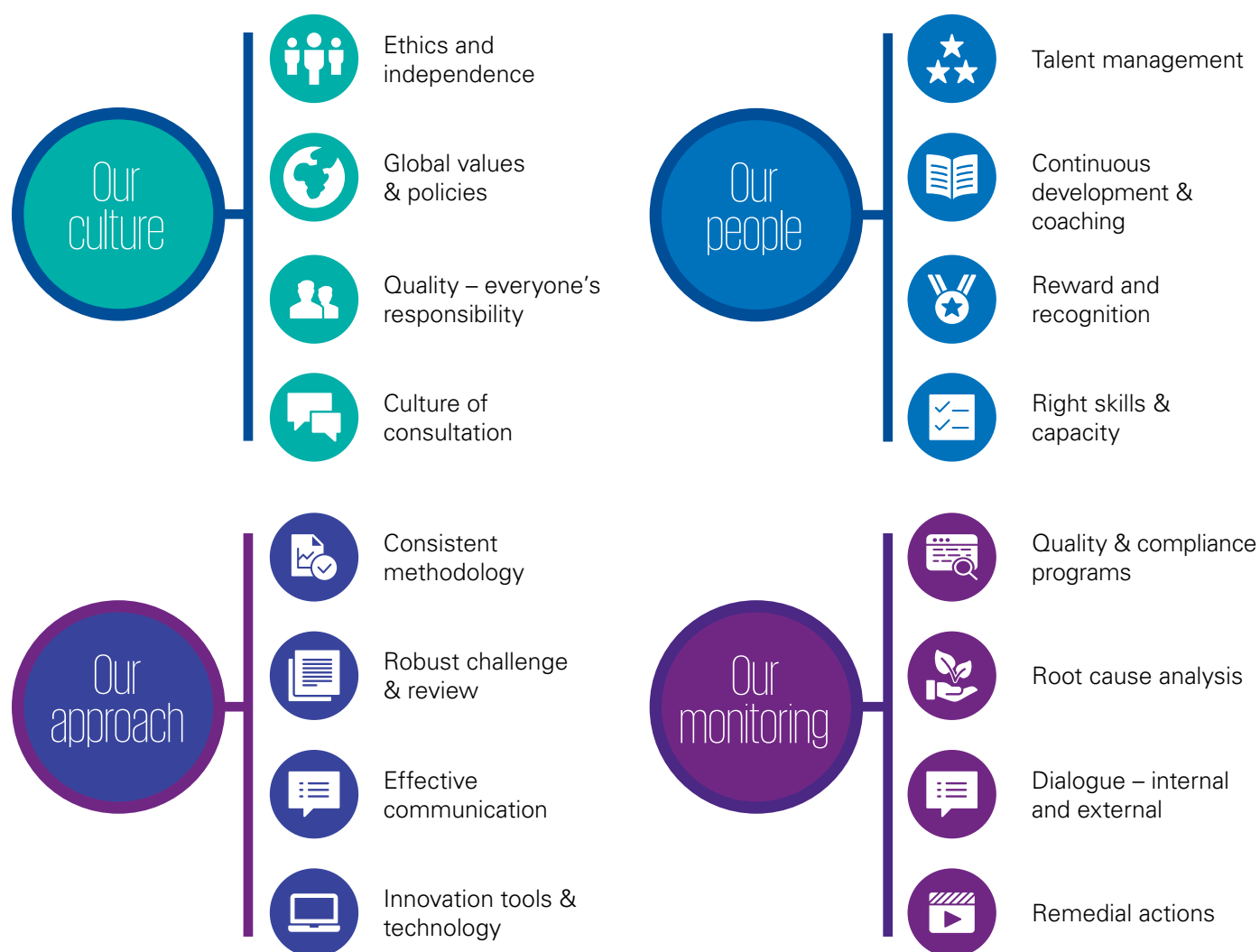
02

Vårt ufravikelig
fokus på
revisjonskvalitet

Kvalitet – fundamentet for tillit

Høy revisjonskvalitet er fundamentet for å sikre en høy tillit. KPMG har et ufravikelig fokus på revisjon av høy kvalitet, og vi jobber kontinuerlig med å ytterligere styrke revisjonskvaliteten.

Building public trust

03

Vår virksomhet

KPMG er et av verdens ledende kompetansemiljøer innen revisjon, rådgivning, skatt og avgift samt advokattjenester.

KPMG International

KPMG er organisert som et nettverk av revisjon- og rådgivningselskaper med kontorer i 146 land og over 227 000 mennesker har sin arbeidsplass hos KPMG.

Koordinering av KPMGs globale nettverk av virksomheter over hele verden gjøres av KPMG International Limited, et engelsk selskap begrenset av garanti. Hvert medlemsfirma er uavhengig medlemsfirmaer og egne juridisk enheter tilknyttet den globale organisasjonen KPMG International Limited.

Strukturen i KPMG er bygget opp slik at den globale virksomheten understøtter et ensartet kvalitetsnivå og verdisett, uansett hvor i verden KPMG utøver sin virksomhet. Den globale ledelsen er ansvarlig for utarbeidelse av felles verdier, struktur og prosedyrer som alle medlemmer av nettverket er forpliktet til å implementere og etterleve, herunder en global code of conduct.

KPMG International ledes av et globalt styre med representanter fra de største medlemsselskapene målt i omsetning. Styret består av styreleder, nestleder, administrerende direktør og styreledere for de tre regionene som KPMG er delt inn i; det amerikanske kontinentet (Americas), Asia og Stillehavsregionen (Asia Pacific) og regionen som Norge er en del av – Europa, Midtøsten og Afrika (EMA). I tillegg er flere seniorpartnere fra de største KPMG-praksisene verden over representert.

227 000

medarbeidere

146

land

Ytterligere detaljer om KPMGs Internationals styringsstruktur finnes i 2020 KPMG International Transparency Report.

KPMG Norge

I Norge er KPMG representert med 25 kontorer og rundt 1400 ansatte og partnere. KPMG i Norge leverer tjenester gjennom de tre forretningsområdene Audit (revisjon), Advisory (rådgivning) og Tax/Law (skatt, avgift og advokattjenester).

RAV Holding AS med 3 tilhørende selskaper ble en del av KPMG i februar 2020. Selskapene er i løpet av året blitt fusjonert og utgjør nå et selskap, KPMG RAV AS, som er en del av KPMG Lighthouse. Videre har KPMG kjøpt virksomheten i konsultentselskapet Pure CSR Consulting AS (bærekraft) og virksomheten i revisjonsselskapene IP revisjon AS, Revisorgruppen Møre AS og Senja Revisjon AS.

Det heleide datterselskapet KPMG Regnskapsservice AS yter tjenester som hovedsakelig består av teknisk bistand med årsregnskap og skattemelding for ikke-revisjonskunder.

Revisjon og rådgivningstjenester leveres gjennom den juridiske enheten KPMG AS. KPMGs revisjonsvirksomhet er basert på norsk revisjonslovgivning og internasjonale standarder for revisjon og etikk. Disse er igjen basert på et fundament av kjerneprinsipper knyttet til yrkesmessig integritet, uavhengighet og etisk opptreden.

KPMG yter revisjonstjenester både til små nasjonale bedrifter, offentlige virksomheter og store multinasjonale selskap. Over hele verden arbeider KPMG etter samme metodikk og prosedyrer. Dette sikrer en konsistent og likeartet kundeopplevelse i alle land. Vår rådgivningsvirksomhet består av en rekke spesialistgrupper. Spesialistene fra rådgivningsvirksomheten benyttes som en integrert del av revisjonsteamene for å styrke vårt revisjonsarbeid på områder som krever spesialistkompetanse.

Våre skatt- og avgiftspesialister fra KPMG Law Advokatfirma AS benyttes på samme måte. Vi tilbyr også teknisk utarbeidelse av årsregnskap og skattemelding til ikke-revisjonskunder gjennom det autoriserte regnskapsførerselskapet KPMG Regnskapsservice AS.

Våre verdier

I 2019 fikk KPMG nye, globale verdier. Verdiene våre representerer det vi tror på, og hva som er viktig for oss som organisasjon.

De er forankret i våre etiske prinsipper og retningslinjer. Våre verdier guider oss i vår daglige atferd, inkludert hvordan vi skal omgå kollegaer og kunder. De hjelper oss med å velge mellom rett og galt, spesielt når vi er under press. Verdiene bringer oss sammen, gir oss en fellesnevner og bygger bro mellom ulike bakgrunner og kulturer. De er utviklet for å fungere sammen – og skal ikke betraktes isolert.

Vi skal bidra til positiv forbedring for våre ansatte, våre kunder og for samfunnet som helhet. Det er en sentral del av vår KPMG-arv, og understreker den viktige rollen vi har i å opprettholde tilliten til næringslivet og kapitalmarkedene. Våre verdier er kjernen i vår globale code of conduct, som definerer standarder for den etiske atferden vi krever av alle ansatte i KPMGs nettverk av selskaper over hele verden.

Verdiene våre er: Integrity, Excellence, Courage, Together, For Better.

Integrity - Vi gjør det som er riktig

Vi går foran som et godt eksempel, med høy moralsk standard. Vi er sannferdige og til å stole på. Vi håndterer utfordringer på en ærlig og ryddig måte.

Integritet er avgjørende for å opprettholde den tilliten og troverdigheten vi trenger for å vokse og lykkes i fremtiden.

Excellence - Vi lærer og forbedrer oss hele tiden

Vi leverer alltid kvalitet av ypperste klasse. Vi utvikler kontinuerlig vår kompetanse og kultur. Vi tar ansvar for våre handlinger.

For å levere den kvaliteten som kreves for å oppnå tillit, må vi hele tiden forbedre oss. Vi må ønske å være fremragende slik at vi alltid etterstreber å bli enda bedre på det vi gjør.

Courage – Vi er modige i tanker og i handling

Vi kommuniserer åpent og direkte. Vi er nyskapende og tør å tenke annerledes. Vi jobber målrettet for å skille oss ut i markedet.

Vi må ha mot for å ta de nødvendige og vanskelige beslutningene som kreves av oss. Og vi må være nytenkende og hele tiden utfordre oss selv. Det bygger opp under vår ambisjon om å skape positiv endring og vekst.

Together – Vi respekterer hverandres forskjeller og jobber sammen

Vi viser omsorg og omtanke for andre. Vi er inkluderende og verdsetter mangfold. Vi samarbeider i og på tvers av grupper.

Samhold styrker samarbeid og inkludering, lokalt og globalt. Vi skal kjennetegnes av en "vi"-kultur, både internt og blant kunder og partnere.

For Better – Vi skaper positiv endring

Vi bidrar til forbedringer i samfunnet. Vi gjør en positiv forskjell for våre kunder. Vi gjør KPMG til et bra sted for fremtidige generasjoner.

Samfunnsansvar og bærekraft

I KPMG betyr samfunnsansvar at vi integrerer sosiale, miljø- og samfunnsmessige hensyn i strategi og daglig drift.

Som leverandør av profesjonelle tjenester hjelper vi våre kunder med å sikre en lovmessig, langsiktig og bærekraftig virksomhet. Slik bruker vi vår kompetanse og erfaring til å bygge samfunnet videre. Vår virksomhet drives på en ansvarlig måte, gjennom miljøsertifisert drift, et godt arbeidsmiljø, en kultur som fremmer mangfold og likeverd, og med et etisk og verdibasert fundament. Vi utøver vårt sosiale engasjement gjennom samarbeid med ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører om probono-tjenester, økonomisk støtte og ved å synliggjøre det viktige arbeidet de gjør.

Vi er miljøsertifisert i henhold til Miljøfyrtårn-standard, og arbeidet med miljøsertifisering styrker vårt eget interne miljøarbeid.

I løpet av 2020 har vi startet å utarbeide en bærekraftsplan som skal integreres inn i vår forretningsstrategi. KPMG jobber kontinuerlig med å tydeliggjøre hvordan vi konkret kan påvirke og bidra med å sette fart på den bærekraftige omstillingen i samfunnet. Vår nye bærekraftsplan skal sikre at muligheter og utfordringer blir identifisert, at vårt bærekraftsarbeid blir definert og at vi setter fokus på områder innenfor samfunnsansvar- og bærekraft som skaper verdi for oss som selskap, våre kunder og samfunnet for øvrig.

04

Organisasjonsform og eierskap

KPMG Holding AS eier 100 prosent av datterselskapet KPMG AS, et godkjent norsk revisjonsselskap. KPMG AS er hovedmann og fullt ansvarlig deltaker i KPMG Indre Selskap.

KPMG Regnskapsservice AS, KPMG RAV AS og Unibridge AS er heleide datterselskap av KPMG AS. Det frittstående selskapet KPMG Law Advokatfirma AS med datterselskapet KPMG Tax AS er samarbeidende selskap i henhold til revisorloven § 4–7 første ledd. KPMG Law Advokatfirma AS er organisert og drives i henhold til bestemmelsene i domstolloven.

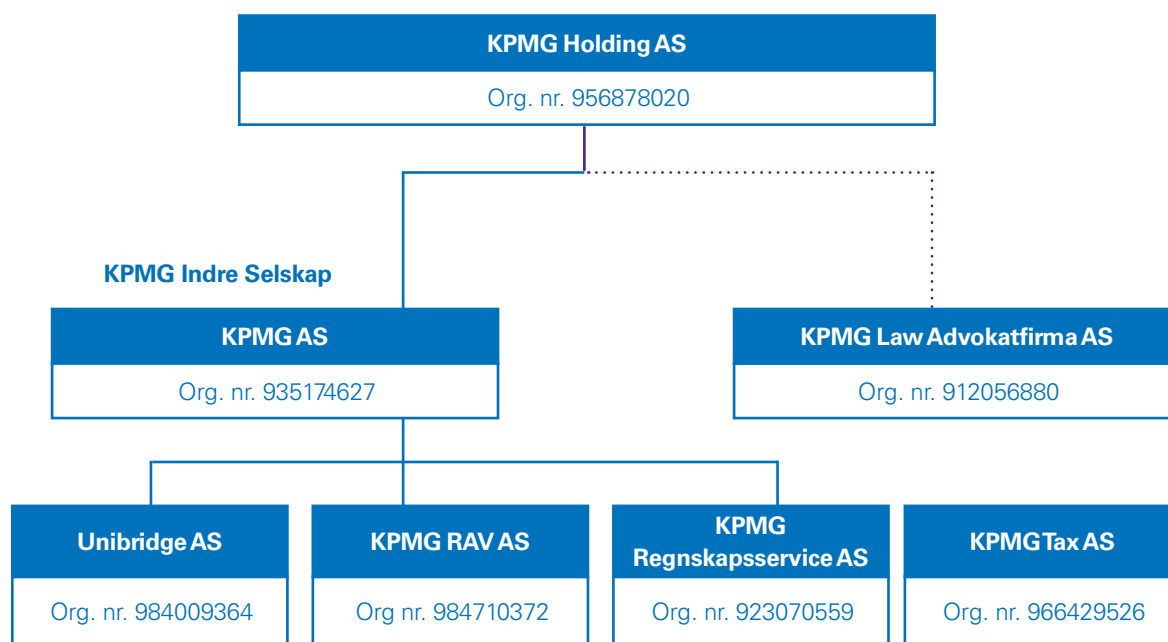
KPMG Holding AS er godkjent som revisjonsselskap i henhold til bestemmelsene i den norske revisorloven. KPMG Holding AS utøver imidlertid ikke revisjonsvirksomhet eller leverer andre tjenester direkte til kunder.

Virksomhet i form av tjenesteutøvelse til kunder skjer i KPMG AS (revisjon og rådgivning), Unibridge

AS (rådgivning), KPMG Law Advokatfirma AS (advokattjenester), KPMG Regnskapsservice AS (autorisert regnskapsførerselskap) og KPMG Tax AS (rådgivning). KPMG RAV AS er et teknologiselskap innenfor KPMG Lighthouse. Virksomheten i KPMG Indre Selskap omfatter all den virksomhet som drives i KPMG AS, men KPMG Indre Selskap opptre ikke utad.

KPMG AS er et revisjonsselskap, godkjent i henhold til revisorloven, og er valgt revisor for alle våre revisjonskunder. Per 30. september 2020 var det 208 statsautoriserte revisorer i selskapet, i tillegg var det 38 registrerte revisorer. Regnskapsåret i KPMG omfatter perioden 1. oktober til 30. september.

Organisasjonskart

05

Styringsstruktur

KPMG Norge

Gruppen av norske KPMG-selskaper styres og ledes av den norske konsernledelsen som en samlet enhet. Alle selskapene i konsernet innehar de selskapsorganer som kreves i henhold til norsk selskapslovgivning.

Generalforsamling

Generalforsamlingen i KPMG Holding AS er det øverste styringsorganet i KPMG Norge. KPMG Holding AS er 100 prosent eiet av norske partnere. De norske partnerne som er aksjonærer i KPMG Holding AS fremgår av kapittel 14.

Selskapsmøte

Alle partnere er deltakere i KPMG Indre Selskap og ifølge selskapsavtalen skal alle eiere være aktive deltakere i virksomheten. Selskapsmøtet er det øverste organet i KPMG Indre Selskap. Alle norske partnere er deltakere i det indre selskapet. KPMG AS er hovedmannen, fullt ansvarlig deltaker i KPMG Indre Selskap og representerer selskapet utad.

Styret

KPMG Holding AS og KPMG AS har begge styret etablert i henhold til norsk selskapslovgivning, herunder også bestemmelse i norsk revisorlov. Samtlige styremedlemmer skal ivareta selskapets felles interesse. Ifølge selskapenes vedtekter skal styrene bestå av seks til elleve medlemmer med minst to varamedlemmer. Tre av de faste medlemmene er ansattrepresentanter. Ansattrepresentantene deltar i styret på samme vilkår som de aksjonærvalgte representantene. Medlemmer av styret velges for en funksjonsperiode på inntil tre år. Styret velger selv sin leder.

Valgkomité og partnerkomité

Valgkomiteen har til oppgave å fremlegge forslag til aksjonærvalgte styremedlemmer for generalforsamlingen, samt særskilt forslag til kandidat til styrets leder. Valgkomiteen skal påse at forslag til nytt styre oppfyller kravene i revisorloven § 3-5 første ledd nr. 1 om at minst halvparten av styrets medlemmer og varamedlemmer skal være godkjente revisorer, både hva angår aksjonærvalgte og ansattvalgte styremedlemmer.

Partnerkomiteens oppgaver er å behandle saker som angår partnerne. Komiteen er klageinstans for partnerne når det gjelder godtgjørelsesspørsmål. Den har også i oppgave å organisere valg av administrerende direktør, og legge forslaget til kandidat frem til avstemming i selskapets generalforsamling. Partnerkomiteen evaluerer arbeidet til administrerende direktør.

Ansattes styrerepresentanter

Ansatte er sikret styrerepresentasjon i samsvar med kravene i aksjeloven. Det utnevnes et valgstyre bestående av to personer som er ansvarlige for gjennomføring av valg av ansattrepresentanter. Valget gjennomføres ved elektronisk avstemming etter at de ansatte har hatt anledning til å foreslå kandidater.

Administrerende direktør

Rollen som administrerende direktør er en åremålsstilling. Administrerende direktør velges av de norske partnere etter innstilling fra partnerkomiteen. Åremålsperioden er fire år med mulighet for fornyelse. Administrerende direktør er ansvarlig for den daglige ledelsen av KPMGs virksomhet i Norge. Administrerende direktør oppnevner sine egne ledergrupper som benevnes konsernledergruppen og daglig ledelse. Administrerende direktør skal i alt sitt arbeid ha KPMGs verdier, overordnede målsetninger og vedtatte strategier som utgangspunkt.

Konsernledergruppen

Konsernledergruppens primære oppgave er å sørge for utvikling og implementering av virksomhetens strategi samt styrings- og kontrollaktiviteter. Konsernledelsen er også ansvarlig for å gjennomføre beslutninger fattet av styret i KPMG Holding AS. Konsernledergruppen settes sammen og oppnevnes av administrerende direktør.

Styret

Harald Sylta

Styreleder, partner

Tonje Christin Norrvall

Partner

Stig-Tore Richardsen

Partner

Torbjørn Hansen

Partner

John Thomas Sørhaug

Partner

Geir Moen

Partner

Bjarte Ulvestad

Ansattrepresentant

Ida Hagelsteen Vik

Ansattrepresentant

Dejan Grahovac

Ansattrepresentant

Varamedlemmer

Thore Kleppen

Partner

Elisabet Ekberg

Partner

Are Torpe

Partner

Julie Fjeld

Ansattrepresentant

Endre Johan Berner

Ansattrepresentant

Mona Kristin Lien

Ansattrepresentant

Konsernledergruppen

Lars Inge Pettersen

Administrerende direktør

Rune Skjelvan

Nestleder, leder Advisory

Roland Fredriksen

Leder Audit

Per I. Skinstad

Leder KPMG Law

Bjørn Kristiansen

Risk Management Partner

Vegard Tangerud

Chief Financial Officer

Clint Sookermany

Leder Strategi

Julie Berg

Leder Forretningsutvikling

Monica Hansen

Nasjonal People Partner

Gunnar Alskog

Leder Region Nord

Yngve Olsen

Leder Region Midt

Kai Holhjem

Leder Region Sørøst

Anfinn Fardal

Leder Region Vest

Cathrine B. Dalheim

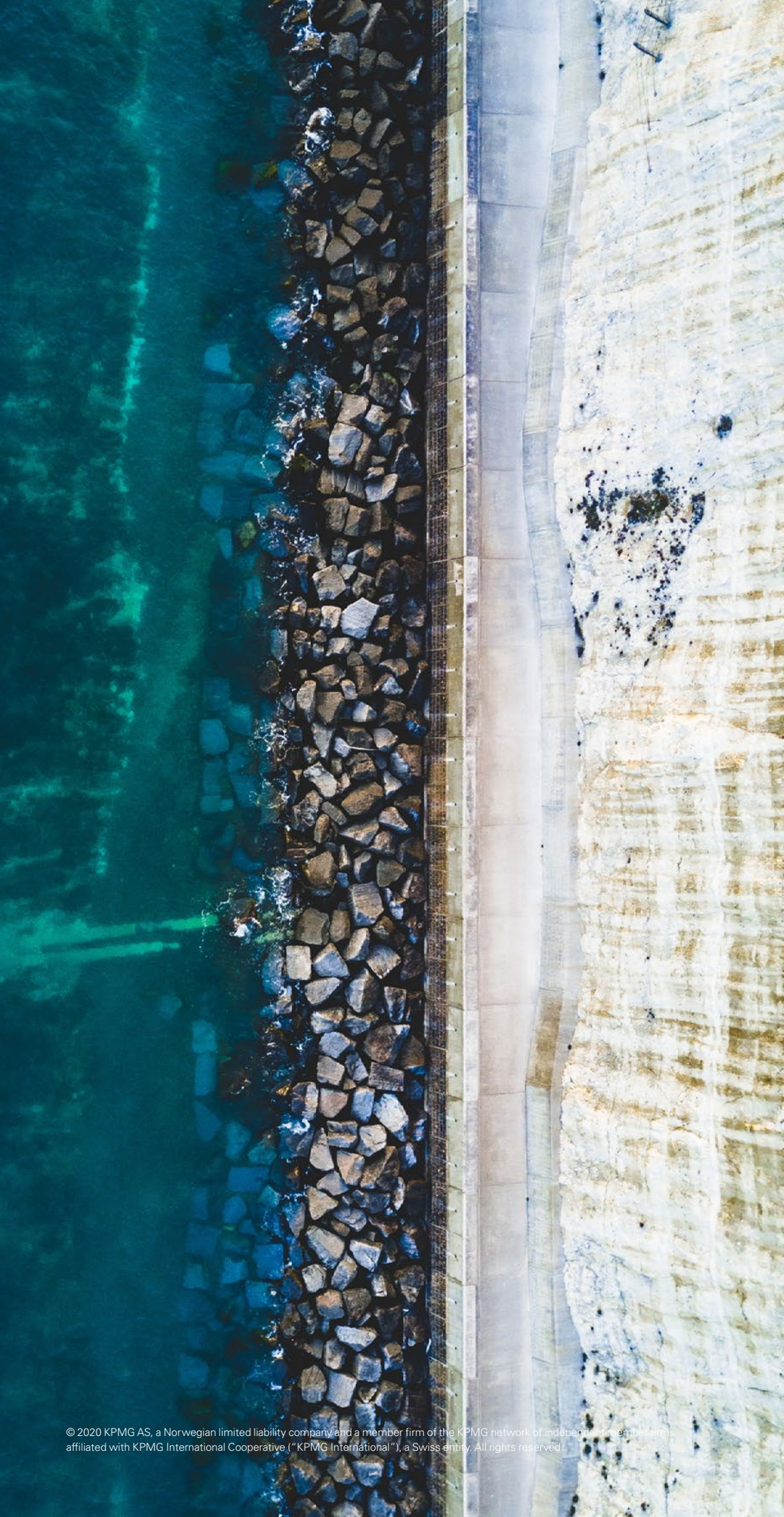
Nestleder KPMG Law

Kristine Bolstad

Leder ITS

Jan Erik Gran Olsen

Leder Risk Consulting

06

Kvalitet og kvalitetssystemer

Det stilles strenge krav til kvalitetskontroll i norske revisjonsselskap, noe som fremgår av blant annet revisorloven og standarden ISQC 1 (International Standard on Quality Control), i tillegg til krav fra det amerikanske Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB). KPMG har innarbeidet disse kravene i vårt interne kvalitetskontrollsystem. Kvalitetskontrollsystemet omfatter følgende hovedelementer:

- Ledelsens holdninger til kvalitet - «tone at the top»
- Relasjon til de riktige kundene
- Klare standarder og gode verktøy for gjennomføring av revisjon
- Rekruttering og utvikling av personell med riktig kompetanse og ressursstyring
- Utvikle faglig ekspertise og tjenesteleveranser av høy kvalitet
- Utførelse av effektiv og hensiktsmessig revisjon
- Kontinuerlig utvikling og forbedring

Ansvar for kvalitet og kvalitetskontroll

Styret, administrerende direktør og forretningsområdeledere

I tråd med prinsippene i ISQC 1 har styret det overordnede ansvaret for KPMGs system for kvalitetskontroll. Administrerende direktør har det daglige ansvaret for systemet og selskapets etterlevelse av systemet. Nasjonale ledere for forretningsområdene er ansvarlige for kvaliteten på leverte tjenester innenfor sine fagfelt.

Lederne for forretningsområdene fastsetter i samarbeid med forretningsområdets Quality & Risk Management partner nødvendige prosedyrer for risikostyring, kvalitetssikring og overvåkning, innenfor rammene som er gitt av Nasjonal Quality & Risk Management partner.

Head of Audit Quality

Head of Audit Quality er ansvarlig for å sikre høy kvalitet i gjennomføringen av revisjonsoppdragene og rapporterer løpende til Audit-ledelsen i KPMG Norge.

Quality & Risk Management (QRM)

Quality & Risk Management-avdelingen består av områdene risk management, etikk & uavhengighet, anti-hvitvasking og -korrupsjon, legal counsel og kvalitetskontroll. Ansvaret for de nevnte områdene er delegert til nasjonal QRM partner (Quality & Risk Management partner / Ethics & Integrity partner). QRM partner rapporterer til administrerende direktør og inngår i hans ledergruppe. Leder for kvalitetskontrollen rapporterer til nasjonal QRM partner. Avdelingen dekker alle avdelinger og funksjoner i KPMG Norge.

QRM-avdelingen er ansvarlig for å:

- Etablere QRM retningslinjer og prosedyrer
- Overvåke overholdelse av retningslinjer og prosedyrer
- Gjennomføre opplæring av ansatte på alle nivåer innenfor risk management
- Planlegge og gjennomføre kvalitetskontroller og compliance-testing
- Følge opp etikk- og uavhengighetsbrudd
- Gi løpende bistand til ledelsen og partnere i spørsmål knyttet til risk management
- Håndtere eventuelle tvistesaker som KPMG måtte være involvert i

Global Quality & Risk Management (GQ&RM)

Global Head of Quality, Risk and Regulatory utpeker Area Quality & Risk Management Leader (ARL). ARL overvåker og gir råd til KPMG medlemsfirmaer i tilknytning til deres prosesser for å identifisere, håndtere og rapportere vesentlige risiko med potensiell innvirkning for KPMG globalt. Nasjonal QRM Partner rapporterer til ARL for Nord-Europa, som igjen rapporterer til KPMG Internasjonal.

Etikk – code of conduct

Etiske standarder – code of conduct

KPMG sørger for overholdelse av alle juridiske- og etiske krav, samt krav til profesjonell uavhengighet blant annet ved bruk av tydelige risikostyringspolicyer og -prosedyrer. Vi

er opptatt av at alt vi gjør skal utføres i henhold til en høy etisk standard. Kulturen i alle KPMG-selskaper styres av våre verdier og vår globale code of conduct. Vi kommuniserer våre verdier og vår atferd til alle medarbeidere, og dette er også en integrert del av medarbeidersamtalene og belønningsprosessen på alle nivåer.

Overholdelse av KPMGs verdier vurderes spesielt ved opptak av partnere og forfremmelser til lederstillinger. De etiske retningslinjene understreker at alle medarbeidere må overholde regler med hensyn til uavhengighet, konfidensialitet, objektivitet og yrkesetikk, og at ethvert brudd på uavhengighetsreglene skal rapporteres umiddelbart.

Anti-hvitvasking

Nytt norsk hvitvaskingsregelverk trådte i kraft 15. oktober 2018. Regelverket er inkorporert i våre retningslinjer for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. De påkrevde kundetiltakene i henhold til hvitvaskingsloven er en integrert del av kunde- og prosjektevalueringsprosessen hos KPMG. Retningslinjene regulerer løpende oppfølging, rapporteringsplikt, undersøkelsesplikten, opplæring og ansvarsområder for hvitvaskingsansvarlig.

Anti-korrupsjon

KPMG har nulltoleranse for bestikkelser og korrupsjon. Vi forbyr innblanding i alle typer bestikkelser og tolerere heller ikke bestikkelser av tredjeparter, herunder våre kunder, leverandører eller offentlige tjenestemenn. KPMG gjennomfører opplæring for alle partnere og ansatte for

å bekjempe bestikkelser og korrupsjon, og har etablerte retningslinjer for hvilke gaver KPMG-ansatte kan gi og motta.

Innsidehandel

KPMGs retningslinjer for innsidehandel følger verdipapirhandelloven og iht. lovens § 3-5 tredje ledd, plikter man å gjøre mottaker av innsideinformasjon oppmerksom på ansvaret og pliktene som følger av dette. KPMGs retningslinjer pålegger oppdragsansvarlig partner ansvaret for at teammedlemmene gis informasjon om plikter og ansvar knyttet til innsideinformasjon.

Oppdragsansvarlig partner har ansvar for at det føres liste over personer som gis tilgang til innsideinformasjon.

Varsling av kritikkverdige forhold

Det er etablert rutiner for varsling av kritikkverdige forhold. Varsling innebærer

å gå videre med mulige kritikkverdige forhold til de som kan gjøre noe med det. Kritikkverdige forhold er brudd på lovregler, brudd på interne regler eller brudd på etiske retningslinjer.

KPMGs varslingsrutine skal bidra til å sikre at de som måtte bekymre seg om andres oppførsel, enten internt eller hos en kunde, kan få tatt opp saken – selv når det er vanskelig. Hvem som varsler er alltid fortrolig informasjon, og varsling skal kunne skje uten frykt for represalier.

Varsling kan også gjøres anonymt, men normalt vil åpenhet sikre bedre saksgang og et bedre resultat for alle involverte parter. KPMG internasjonalt har en egen hotline for anonym varsling som er tilgjengelig for alle våre ansatte. Varslingstjenesten er også tilgjengelig for eksterne som ønsker å varsle om kritikkverdige forhold.

Rapporter om varsling blir vurdert av KPMGs ombudsmann. Ombudsmannen er ikke ansatt i KPMG, men er engasjert av selskapet for å foreta undersøkelser rundt innrapporterte forhold og komme med forslag til tiltak.

Vår globale metodikk sikrer en enhetlig og effektiv revisjon i overensstemmelse med de internasjonale revisjonsstandarder for alle våre kunder – uansett hvor i verden oppdraget utføres.

Kvalitet i kundeoppdrag

Aksept og videreføring av kunder og oppdrag

Strengte retningslinjer for aksept og videreføring av kunder og oppdrag er helt nødvendig for å yte profesjonelle tjenester av høy kvalitet. KPMG globalt har etablert retningslinjer og prosedyrer for å avgjøre hvorvidt vi skal akseptere eller videreføre et kundeforhold, og hvorvidt vi skal utføre visse tjenester for en bestemt kunde. For kunder og oppdrag med høy risiko kreves det særskilt godkjenning fra Quality & Risk Management partner.

KPMG benytter elektronisk verktøy for risikoevaluering og kundekontroll ved aksept og videreføring av kunder og oppdrag. Verktøyet som benyttes er et globalt IT-system som også benyttes av en rekke andre KPMG-selskap.

Det er kunde- og oppdragsansvarlig partner som har ansvaret for risikoevalueringen. Som ledd i den generelle akseptprosessen vurderes en rekke faktorer, blant annet ledelsens og eiernes kompetanse og integritet, samt selskapets finansielle stilling. Ved aksept av ny kunde bekrefter den oppdragsansvarlige partner at identitetskontroll og andre nødvendige prosedyrer i henhold til hvitvaskingsregelverket er utført.

Alle revisjonsoppdrag evalueres årlig hvor det blir foretatt en fornyet vurdering av risikoforhold, uavhengighet, kompetanse, teamdekning og rotasjon.

Gjennomføring av oppdrag

En grunnleggende del av våre profesjonelle tjenester er kvalitetskontrollene som er innarbeidet i våre rutiner i forbindelse med oppdrag. Disse kvalitetskontrollene omfatter retningslinjer og veiledning for å sikre at arbeidet som utføres overholder profesjonelle standarder, lovkrav og interne kvalitetsstandarder.

For revisjonsoppdrag fastlegger KPMG Audit Methodology (KAM) oppgaver og plikter for oppdragsansvarlige partner og prosjektledere som samsvarer med det ansvar for utførelse av revisjonsoppdrag som følger av internasjonale revisjonsstandarder og revisorlov.

Revisjonsmetodikk

Alle revisjonsoppdrag gjennomføres i overensstemmelse med de krav og prosedyrer som følger av KPMGs globale revisjonsmetodikk – KPMG Audit Methodology (KAM). KAM er utviklet og blir løpende oppdatert av vårt internasjonale fagsenter og er basert på kravene som følger av de internasjonale revisjonsstandardene (International Standards on Auditing - ISAs). Vår globale metodikk sikrer en enhetlig og effektiv revisjon i overensstemmelse med de internasjonale revisjonsstandarder for alle våre kunder – uansett hvor i verden oppdraget utføres.

KPMG benytter i dag den globale revisjonsplattformen eAudIT ved gjennomføring av revisjonsoppdrag, fra planlegging og risikovurdering til avslutning og rapportering. Funksjonalitet i eAudIT er samordnet med de krav som følger av vår metodikk (KAM), for å sikre en effektiv revisjonsprosess med høy revisjonskvalitet.

Vår revisjonsmetodikk tar utgangspunkt i grundige vurderinger av risiko og vesentlighet, basert på inngående forretningsforståelse og bransjekompetanse blant våre partnere og medarbeidere.

Vi er opptatt av å gjennomføre en effektiv revisjonsprosess som ikke bare gir trygghet for finansiell rapportering, men som også gir merverdi til våre

kunder. Vi benytter derfor en prosessorientert revisjonstilnærming basert på de systemer og kontrollrutiner som foreligger hos våre kunder. Ved utstrakt bruk av IT-revisjon er det vårt mål å designe en revisjonsprosess for det enkelte oppdrag, som i størst mulig grad tar hensyn til de muligheter som ligger i kundenes IT-miljø og interne kontrollrutiner.

KPMG investerer betydelig i videreutvikling av verktøy for å sikre at vi hele tiden etterstreber høy revisjonskvalitet og drar fordelene av de mulighetene som ny teknologi skaper. Inkludert i denne satsingen er en ny global plattform for arbeidsflyt i revisjon, KPMG Clara. KPMG Clara er en revisjonsplattform som integrerer ny teknologi med funksjoner som utnytter data, automatisering og visualisering. Dataanalyse (D&A) er integrert i prosessen når KPMG innhenter revisjonsbevis og kommuniserer med kunder.

KPMG vil fortsette å fokusere på revisjonskvalitet gjennom:

- Rettidig involvering av partner og manager gjennom hele oppdraget
- Tilgang til riktig informasjon via involvering av spesialister, samt krav til opplæring, erfaring og relevant bransjekompetanse
- Kritisk vurdering av alle revisjonsbevis innhentet under revisjonen og hensiktsmessig skjønnsvurdering
- Veiledning og oppfølging av oppdragsteamet

KPMG Clara Workflow

KPMG Clara Workflow vil bli brukt til å utføre og dokumentere revisjonen. Det nye verktøyet vil veilede revisjonsteam gjennom en rekke trinn i en logisk sekvens, med tydelig visning av informasjon, tilgjengelig veiledning ved behov, og innebygde avanserte muligheter for dataanalyse. Arbeidsflyten vil kunne skaleres og tilpasses kravene basert på omfanget av revisjonsoppdraget. Innføring av KPMG Clara Workflow vil påvirke hvordan revisjonen gjennomføres og heve revisjonskvaliteten ytterligere.

Pilottesting av KPMG Clara Workflow ble igangsatt i 2018 og utskifting av fra revisjonsplattformen eAudit til KPMG Clara Workflow, vil skje gradvis de neste årene.

Kontroll, evaluering, veiledning og støtte for oppdragsteamet

Vi har etablert retningslinjer for revisjonsarbeidet med hensyn til kontroll, evaluering, konsultasjon og veiledning. Ifølge disse retningslinjene skal alle revisjonsoppdrag for børsnoterte selskaper, og andre selskaper av allmenn interesse, eller revisjonsoppdrag med høy risiko få tildelt en revisjonspartner i tillegg til ansvarlig partner som skal kontrollere oppdragskvaliteten.

Head of Audit Quality sammen med vår fagavdeling, Department of Professional Practice (DPP), støtter våre revisjonspartnere og tilbyr teknisk veiledning i spesifikke oppdragsrelaterte saker.

Rapportering til kunder

Vår rapportering i revisjonsberetningen underbygger verdien av og kvaliteten på revisjonsarbeidet vårt. Formatet på revisjonsberetningen bestemmes av de til enhver tid gjeldende revisjonsstandarder og revisjonslovgivningen, og den omfatter normalt en bekreftelse av at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av revisjonskundens finansielle stilling og resultat. I tillegg vil revisjonsberetningen inneholde uttalelser om enkelte opplysninger i årsberetningen og om selskapets registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

I tillegg til den offentlige revisjonsberetningen, utsteder vi rapporter til styret og/eller revisjonsutvalget i selskapet vi reviderer. Våre rapporter vil kunne inneholde forhold knyttet til årsregnskapet og årsberetningen, de viktigste revisjonsmessige vurderingene, omtale av selskapets kontrollfunksjoner og andre forhold vi vurderer vil kunne være av vesentlig betydning for mottagerne av rapportene. Visse forhold vil, i samsvar med krav i revisorlovgivningen, rapporteres i form av nummererte brev.

Profesjonsansvarsforsikring

Forsikringsordning er etablert som følge av faglige aktsomhetskrav. Forsikringen er tegnet i KPMG som et eget forsikringsselskap (captive insurance), hvor dekning fordeles globalt og er tilgjengelig for alle KPMGs medlemsfirmaer.

Konfidensialitet og informasjonssikkerhet

Vårt fokus på kundekonfidensialitet og informasjonssikkerhet

Tillit fra våre kunder er avgjørende for at KPMG skal lykkes. Revisorer, advokater og regnskapsførere er pålagt taushetsplikt med hjemmel i lov, men kundekonfidensialitet er vel så viktig for våre rådgivere. Vi tar kundekonfidensialitet svært alvorlig.

Alle våre medarbeidere gjennomgår opplæring og kursing, og hver enkelt ansatt og partner må årlig avgi en erklæring som dekker uavhengighet og overholdelse av våre retningslinjer. Våre nasjonale retningslinjer for informasjonssikkerhet er tilgjengelig for alle ansatte på vårt intranett.

IT-sikkerhet og personvern

KPMG behandler personopplysninger i kundeoppdrag, for markedsføringsformål og som arbeidsgiver. KPMG behandler personopplysninger i tråd med de krav som følger av personopplysningsloven og personvernforordningen (GDPR).

Det er etablerte retningslinjer og rutiner for behandling av personopplysninger og alle i KPMG gjennomgår opplæring i dette. Planlagte og systematiske tiltak er iverksatt som sørger for tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet.

Vår IT-avdeling ble sertifisert til ISO/IEC 27001:2013 i juni 2019. Vi gjennomfører også en årlig internrevisjon for informasjonssikkerhet og personvern og dette er også et av fokusområdene ved våre Global Compliance Review (GCR).

Alle våre medarbeidere gjennomgår opplæring og kursing, og hver enkelt ansatt og partner må årlig avgi en erklæring som dekker uavhengighet og overholdelse av våre retningslinjer.

Sikkerhet handler om mer enn prosesser og sertifiseringer og det er derfor opprettet et Global Security Operations Center (GSOC) som overvåker vårt globale nettverk 24/7/365.

I tillegg til å ha et dedikert sett med analytikere, benytter GSOC også kunstig intelligens til å analysere vår loggdata for at vi skal være i stand til å detektere og respondere umiddelbart på alle hendelser.

Støttet av vårt lokale sikkerhetsteam og markedsledende teknologi kan vi tilby våre kunder trygghet for at deres informasjon er ivaretatt på best mulig måte.

Oppbevaring av dokumentasjon

KPMG har utarbeidet retningslinjer for oppbevaring og lagring av dokumentasjon, som gjelder alle oppdrag og for alle medarbeidere. Ved lagring på mobile media blir data kryptert. Retningslinjene og interne rutiner sikrer tilfredsstillende lagring i pliktig oppbevaringstid for revisorer, rådgivere, regnskapsførere og advokater.

I tillegg til etablerte prosesser for sikring av dokumentasjon i tilfeller der det er behov for å verne mot sletting, fjerning eller ødeleggelse.

KPMG har utarbeidet retningslinjer for oppbevaring og lagring av dokumentasjon, som gjelder alle oppdrag og for alle medarbeidere.

07

Kompetanse og medarbeider- utvikling

Arbeidsmiljø

Hvert år gjennomfører vi en internasjonal medarbeiderundersøkelse i regi av KPMG globalt. Resultatene fra siste medarbeiderundersøkelse i 2019 viser høy tilfredshet og stort engasjement blant de ansatte. Med en svarprosent på 77 prosent, sier 83 prosent at de vil anbefale KPMG som et flott sted å jobbe og hele 90 prosent sier de er stolte av å jobbe i KPMG.

Undersøkelsene brukes som et viktig redskap for å måle om vi når de ambisiøse målene vi har satt oss, og gir innspill til hvor vi kan bli bedre. Det viktigste arbeidet gjøres i etterkant av undersøkelsen, hvor vi i hver gruppe/avdeling jobber med oppfølgings- og utviklingstiltak.

Personalledelse

En av de viktigste faktorene for å fremme kvalitet, er å sørge for at vi bemanner våre oppdrag med de riktige lederne og medarbeiderne. Vi må sikre at vi til enhver tid har tilstrekkelig tilgang til ressurser som har riktig kompetanse, ferdigheter og adferd slik at vi imøtekommer kundenes behov, samt etterlever profesjonskrav og standarder. Vårt system for personalledelse dekker følgende kjerneområder:

- Rekruttering og ansettelse
- Opplæring og utvikling
- Autorisasjon og akkreditering
- Ressursstyring
- Evaluering og belønning
- Forfremmelser og partneropptak
- Bestikkelser og korrupsjon

Rekruttering og ansettelser

Alle søkere til KPMG, uavhengig av nivå eller rolle, registreres i vårt rekrutteringssystem. Her samles all relevant kandidatinformasjon som søknad, CV, attester og vitnemål. I intervjuene legges det vekt på kandidatens kompetanse og erfaring, integritet og personlig egnethet, motivasjon og engasjement, samt om man identifiserer seg med KPMGs verdier.

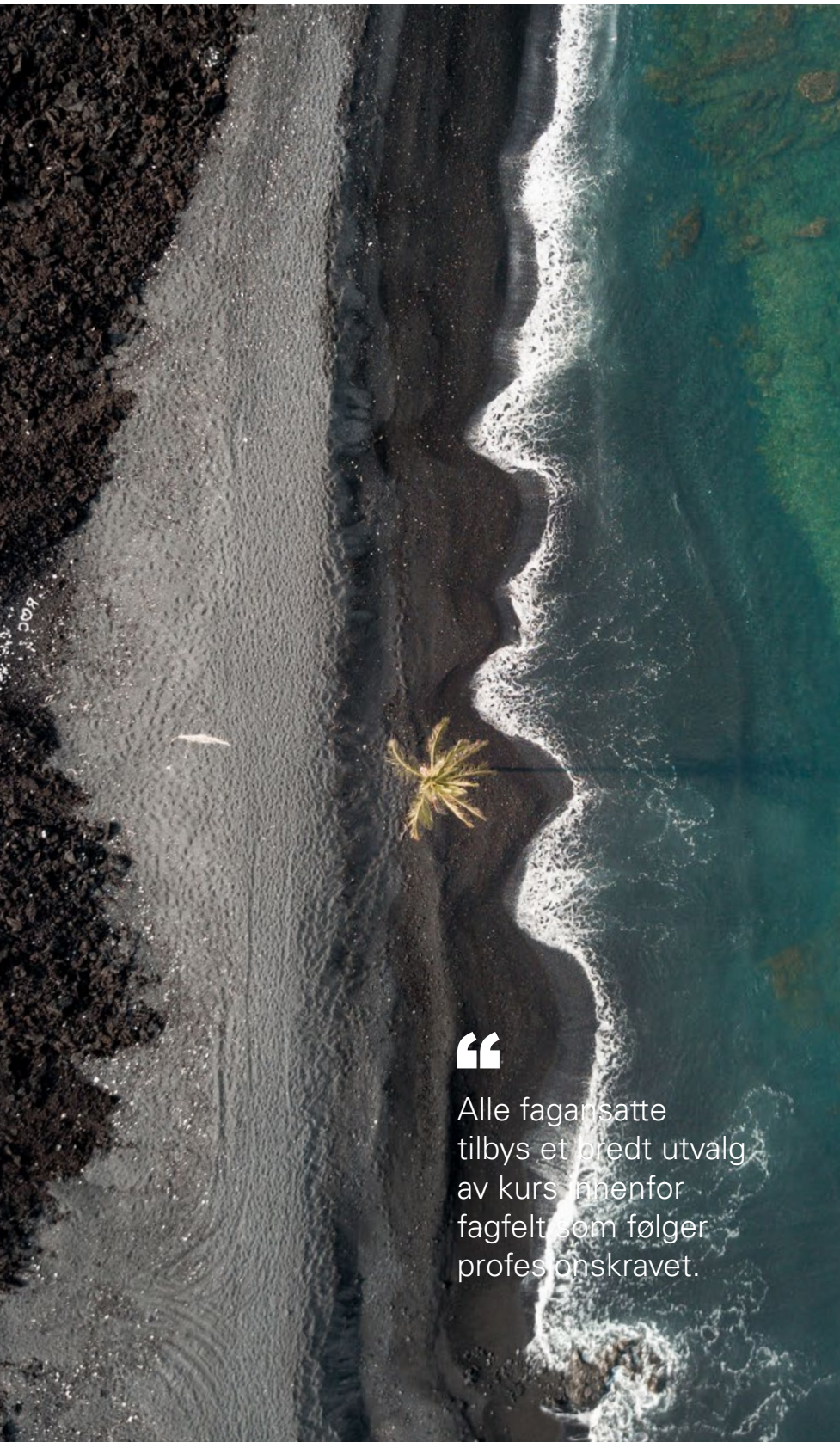
Ved ansettelse, og som en del av ansettelseskontrakten, inngår signering av taushets- og uavhengighetserklæring. Den nyansatte må også gjøre seg kjent med retningslinjer for fysisk og personlig sikkerhet, samt sikkerhetsprosedyrer knyttet til IT og elektronisk kommunikasjon som en del av introduksjonen i KPMG.

Opplæring og utvikling

Nyansatte i KPMG må gjennomføre opplæringsprogrammer på flere områder, blant annet innen etikk og uavhengighet og risk management. I løpet av de første månedene i selskapet skal den nyansatte gjennomgå et dels felles og dels individuelt tilpasset introduksjonsprogram, som blant annet består av relevant fagopplæring og metodikk, introduksjon til vår organisasjon, tjenester og nettverk, strategi og prioriteringer, samt rutiner, retningslinjer og verktøy.

KPMGs policy krever at alle våre fagansatte opprettholder sin faglige kompetanse og etterlever gjeldende regelverk, herunder krav til etterutdanning. Vi sørger for at våre partnere og ansatte kan ivareta sine kompetanseutviklingskrav og nå sine personlige utviklingsmål. Dette gjøres ved å legge til rette for faglig opplæring i kombinasjon med ferdighetstrening. Vi har etablerte programmer for medarbeider- og lederutvikling som dekker alle erfaringsnivåer og alle forretningsområder. Innholdet i kursene blir regelmessig evaluert og oppdatert for å gjenspeile gjeldende krav.

Det omfattende obligatoriske kursprogrammet sikrer at alle våre fagansatte tilfredsstiller formelle etterutdanningskrav og opprettholder sin kjernekompetanse innen sine respektive fagområder. Alle spesialister som skal levere tjenester til en revisjonskunde, må først gjennomføre spesialistopplæring. Opplæringen består av to kurs og en tilhørende test som må bestås. I tillegg til det obligatoriske kursprogrammet, gjennomføres en rekke temakurs innen norske regnskapsstandarder – N GAAP. KPMG tilbyr omfattende IFRS-opplæring på alle nivåer i organisasjonen. Vi har også opplæringstilbud, basert på globalt opplæringsprogram, knyttet til US GAAP.

“

Alle fagansatte tilbys et bredt utvalg av kurs innenfor fagfelt som følger profesjonskravet.

Autorisasjon og akkreditering

Alle revisjonspartnere og ansatte med oppdragsansvar etter revisorloven, må tilfredsstillere kravene som ansvarlig revisor etter revisorloven § 3-7, herunder reglene om etterutdanning og sikkerhetsstillelse. Selskapet har et omfattende kursprogram som tilbys til selskapets fagansatte. Alle ansvarlige revisorer blir fulgt opp hvert år for å sikre at de som et minimum har etterutdanningstimer for inneværende treårsperiode som tilfredsstiller kravene om lovpålagt etterutdanning. Alle fagansatte tilbys et bredt utvalg av kurs innenfor fagfelt som følger profesjonskravet.

KPMG har i tillegg krav og retningslinjer for akkreditering ved revisjon av regnskaper basert på andre rammeverk enn norsk god regnskapsskikk – herunder IFRS og US GAAP.

Ressursstyring

Ressursstyring er en viktig lederoppgave, og lederne for forretningsområdene er ansvarlige for prosessen med å fordele oppdragsansvarlig partner til respektive kunder. Ressursstyringen ivaretar profesjonskrav og KPMGs interne retningslinjer med vekt på tilgjengelig kapasitet og riktig kompetanse. Oppdragsansvarlig partner har ansvaret for å sikre at oppdragsteamet til enhver tid har tilstrekkelige ressurser og ferdigheter, herunder sørge for å etterspørre spesialistkompetanse til oppdrag som krever det.

Evaluering og belønning

Alle ansatte, inkludert partnere, har årlige medarbeidersamtaler med sin personalansvarlige leder. Individuelle mål settes med utgangspunkt i KPMGs globale forventninger knyttet til faglig kompetanse og atferdsmessige ferdigheter på de ulike stillingsnivåene. Hver enkelt blir evaluert når det gjelder oppnåelse av individuelle mål, demonstrerte ferdigheter og atferd, samt hvordan vedkommende overholder og utøver konsernets verdier. Det skal være sammenheng mellom oppnådde resultater og etterlevelse av verdier og atferd, og den belønningen som den enkelte oppnår.

Målesystem for Quality & Compliance

KPMG har et målesystem («Metrics») som omfatter alle partnere, directors, senior managere og managere. Metrics er et «trafikklyssystem» og måler en rekke parameter innenfor overholdelse av prosedyrer og kvalitetsmessige forhold gjennom året. Resultatet av målingen rapporteres ved regnskapsårets slutt og inngår i grunnlaget for belønning av den enkelte.

Forfremmelser og partneropptak

For forfremmelser på alle nivåer i organisasjonen er det tydelige og kjente kriterier og prosedyrer for hva som kreves for å løftes til neste nivå. Forfremmelser skjer i et utviklingsperspektiv og prosessene starter ett år i forveien. Individuell karriereplanlegging inngår som en viktig del av medarbeidersamtalene.

Hver enkelt blir evaluert når det gjelder oppnåelse av individuelle mål, demonstrerte ferdigheter og atferd, samt hvordan vedkommende overholder og utøver konsernets verdier.

Prosedyren for partneropptak omfatter en grundig evaluering av kandidatens oppnådde resultater, faglige kompetanse og øvrige ferdigheter som kreves for å fylle rollen som partner i KPMG. Til grunn ligger en vurdering av selskapets forretningsmessige mål og strategier, og i hvilken utstrekning kandidaten vil være den rette til å bidra til å nå disse.

08

Uavhengighet

Vi legger stor vekt på å sikre uavhengighet overfor våre kunder, og at vårt arbeid og våre leveranser er preget av integritet, etikk og objektivitet.

En viktig del av dette arbeidet er å sørge for at partnere og ansatte som betjener kunder ikke kommer i en situasjon som er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet.

KPMG overholder kravene til uavhengighet som følger av revisorloven og Revisorforeningens etiske regler som bygger på IFAC (International Federation of Accountants) sin «Code of Ethics for Professional Accountants». Revisorforeningens regler er imidlertid tilpasset revisorlovens krav til uavhengighet i de tilfellene hvor revisorloven er strengere enn IFACs regler. IFACs regler er også innarbeidet i KPMGs globale krav og retningslinjer som gjelder for alle medlemslandene i nettverket. Som følge av at KPMG må overholde flere sett med regler for uavhengighet, praktiseres prinsippet om at den strengeste regel til enhver tid har forrang.

Retningslinjene for uavhengighet omfatter personlig uavhengighet for den enkelte og dennes nærstående, forbindelser etter fratrådt stilling, partnerrotasjon og godkjenning av revisjons- og andre tjenester. Retningslinjene overvåkes nøye for å sikre at de blir oppdatert i henhold til endringer i regelverket.

Potensielle børsnoterte revisjonskunder skal gjennomgå en prosess for å bekrefte og dokumentere at vi er uavhengige på verdensbasis; Independence Clearance Process (ICP). Denne prosessen fullføres og støttes i verktøyet, Independence Clearance Checkpoint.

Uavhengighet og personlige interesser

Alle våre medarbeidere er pålagt å forsikre seg om at de ikke har personlige økonomiske interesser som er i strid med gjeldende lover og retningslinjer for vår virksomhet. Partnere og ansatte på ledernivå følges særskilt opp på dette området. Vi benytter KPMGs globale system KICS (KPMG Independence Compliance System) der alle rapporterer inn eventuelle egne og nærståendes eierinteresser og endringer i disse.

Uavhengighetsopplæring og -erklæring

De to viktigste pilarene for å sikre at våre ansatte er kjent med og overholder uavhengighetsreglene er et årlig uavhengighetskurs (med en tester som må bestås) og en uavhengighetserklæring, hvor den enkelte avgir en erklæring om

hvorvidt man er i overensstemmelse med regelverket.

Uavhengighetskurset og -erklæringen er tilpasset tjenesteområde og/eller stillingsnivå, slik at de gjenspeiler særskilte regler og problemstillinger.

Rotering av revisjonspartnere

Alle oppdragsansvarlige revisjonspartnere roteres hvert syvende år for selskap av allmenn interesse, herunder alle børsnoterte selskaper. KPMG vil også innføre prosesser for gradvis rotasjon av ledende revisormedarbeidere i henhold til kravene i ny revisorlov. For andre revisjonskunder vil det kunne være fastsatt andre regler for rotasjon. Våre retningslinjer er utarbeidet slik at de imøtekommer alle gjeldende krav, herunder kravene i revisorloven § 5a-4 om rotasjon. Vårt system overvåker hvor lenge revisjonspartnerne tjenestegjør, slik at vi kan utarbeide rettidige rotasjonsplaner og sørge for at revisjonsselskapet leverer en uavhengig og kvalitetsmessig god revisjon over tid.

Alle våre medarbeidere er pålagt å forsikre seg om at de ikke har personlige økonomiske interesser som er i strid med gjeldende lover og retningslinjer for vår virksomhet.

Tjenester utenom revisjon

KPMG har retningslinjer og prosedyrer som begrenser hvilke tjenester som kan utføres for revisjonskunder. Reglene og prosedyrene pålegger partnere som er involvert i revisjonsoppdrag å vurdere problemer og trusler som kan oppstå i forbindelse med tjenester utenom revisjonen, og hvilke sikkerhetsmekanismer som er på plass for å håndtere slike trusler. Dette hindrer at det ytes tjenester til revisjonskunder som er egnet til å svekke revisors uavhengighet. KPMG Internationals egenutviklede system (Sentinel) sikrer at vi overholder disse retningslinjene. Systemet setter partnere som er involvert i revisjonsoppdrag i stand til å vurdere og godkjenne eller avvise enhver foreslått tjeneste for revisjonskunder og deres tilknyttede selskaper, som skal utføres av et hvilket som helst selskap i KPMG International.

Interessekonflikter

Interessekonflikter kan gjøre det umulig for oss å akseptere en kunde eller et oppdrag. Sentinel brukes også til å identifisere og håndtere mulige interessekonflikter i og mellom landene i nettverket til KPMG International. Konfliktspørsmål som blir avdekket løses i samråd med andre parter, og løsningen dokumenteres i Sentinel. Konflikter som gir opphav til viktige prinsippsspørsmål blir brakt videre til Quality & Risk Management partner for vurdering og avgjørelse.

EU Audit reform

EU Audit Reform (revisjonsforordningen) blir innført med ny revisorlov, som trer i kraft 1. januar 2021. Innføringen av forordningen i Norge vil skjerpe uavhengighetsregelverket for foretak av allmenn interesse, samt dets mor- og datterselskaper. Endringene er blant annet følgende:

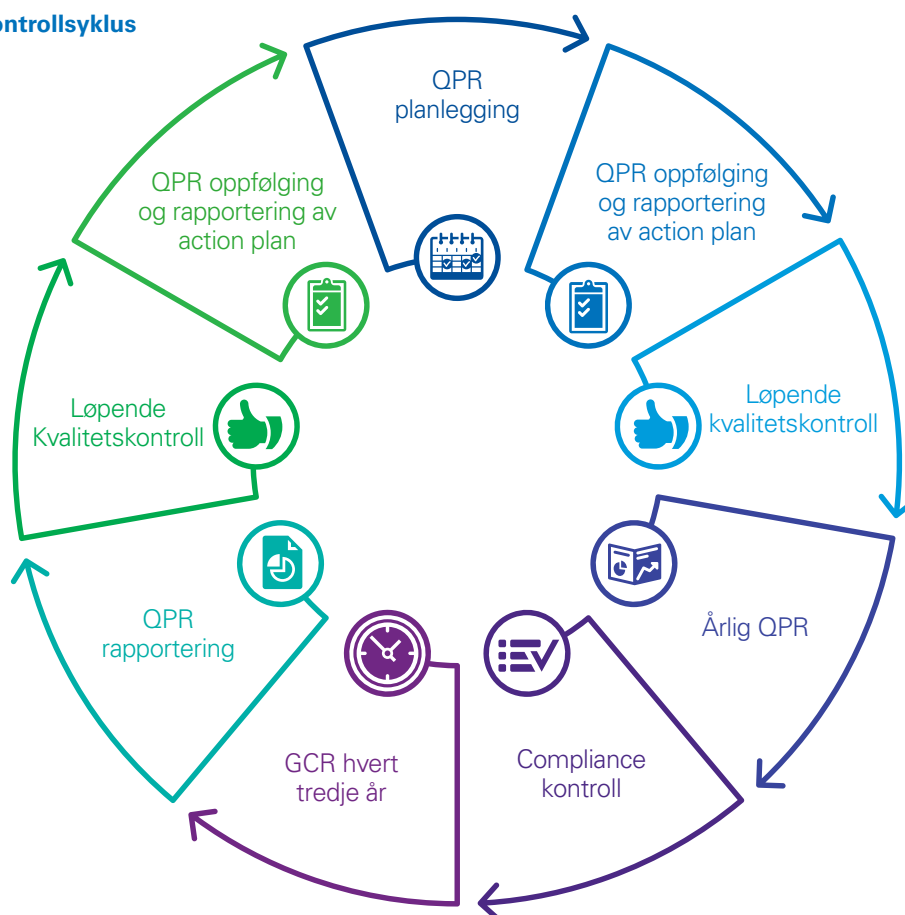
- **Firmarotasjon:** Det blir innført krav om bytte av revisjonsselskap minst hvert tiende år. Perioden kan forlenges ved anbudsprosess med en øvre grense på totalt 20 år. Det vil være overgangsregler for de som foretak som har hatt samme revisjonsselskap i 10 år eller mer på tidspunktet for innføring. Bestemmelsen gjelder kun de foretak som er definert som foretak av allmenn interesse
- **Tilleggstjenester:** Det blir en innskjerping av hvilke tilleggstjenester revisjonsselskapet kan yte til foretak av allmenn interesse
- **Revisjonsutvalget:** Revisjonsutvalget vil få utvidede oppgaver ved valg av revisor, forhåndsgodkjenning av tilleggstjenester og oppfølging av revisors uavhengighet
- **Honorargrense:** Det vil bli innført krav om at honorar for tilleggstjenester ikke skal overstige 70% av gjennomsnittlig revisjonshonorar de tre siste år. Bestemmelsen har ikke tilbakevirkende kraft, slik at begrensningen i praksis først får virkning tidligst for regnskapsåret 2024, som blir det fjerde året etter ikraftsettelsen av ny revisorlov

KPMG vil forholde seg til de nye reglene fra tidspunktet de iverksettes. KPMG gir opplæring i nytt regelverk slik at alle våre ansatte er kjent med regelendringene. Oppdragsansvarlig revisor kommuniserer sentrale endringer med de revisjonskunder som vil bli særlig påvirket av endringene.

09

Periodisk
kvalitetskontroll

Kvalitetskontrollsyklus

Intern kvalitetskontroll og overvåking

Intern overvåking

KPMG har omfattende prosesser og rutiner for kvalitetskontroll basert på KPMGs internasjonale retningslinjer. Disse er fullt ut dekkende i henhold til de norske kravene ifølge ISQC 1 (International Standard on Quality Control).

Kvalitetskontrollen består dels av nasjonale og dels av internasjonale kontroller fordelt på to områder:

1. Kontroll av at nasjonale og internasjonale prosedyrer og retningslinjer følges.
2. Oppdragskontroll av hvorvidt den enkelte partner etterfølger krav og retningslinjer i praksis.

Årlig kontroll av at prosedyrer og retningslinjer

Det gjennomføres en årlig kontroll av alle KPMGs internasjonale og nasjonalt fastsatte prosedyrer og retningslinjer. Resultatet rapporteres internasjonalt. Etterfølgende evaluering av kontrollen har ikke avdekket vesentlige svakheter. Det utarbeides handlingsplaner for de forbedringspunktene som avdekkes.

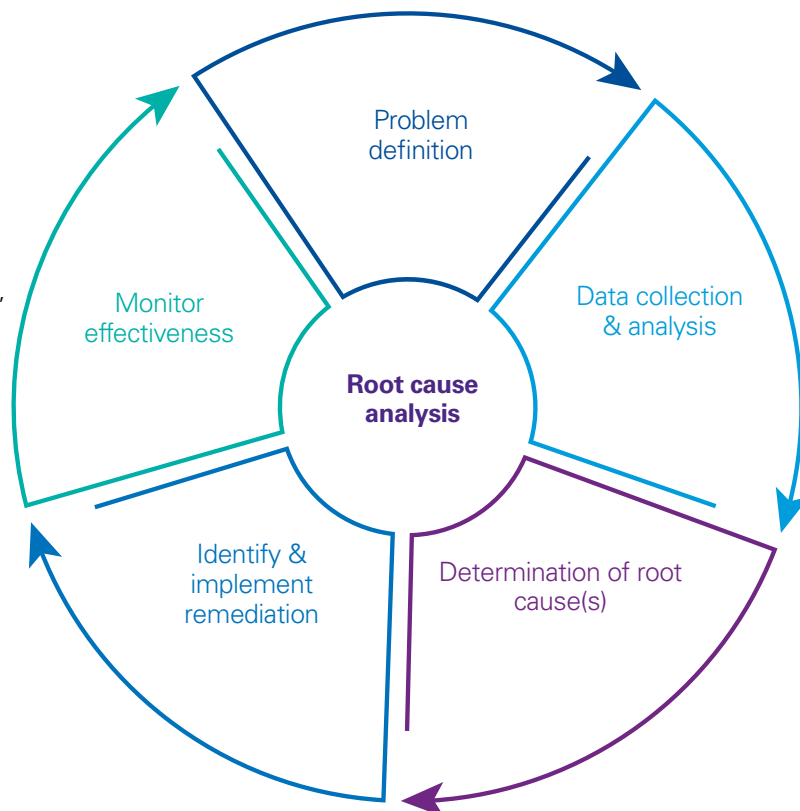
Årlig oppdragskontroll (Quality Performance Review – QPR)

Oppdragskontrollen skal bidra til videreutvikling av revisjonsmetode gjennom å identifisere mulige forbedringer. Det foreligger følgende mål for kvalitetskontrollen:

- Vurdere etterlevelsen av relevante standarder
- Vurdere teknisk og faglig kvalitet
- Bidra til å heve kvaliteten ved å analysere resultater, identifisere problemområder, avklare årsaken til problemområdene og rette opp årsaken
- Teste etterlevelsen av KPMGs retningslinjer for kvalitetskontroll

I følge KPMGs internasjonale retningslinjer for kvalitetskontroll blir alle oppdragsansvarlige partnere kontrollert minimum hvert tredje år. Oppdragene velges ut for kontroll basert på en rekke kriterier, herunder risiko, nye kunder og nye partnere. Kontrollørene er partnere og managere som har relevant erfaring og som er uavhengige av revisjonsoppdraget som kontrolleres. Kontrollørene gjennomgår årlig opplæring.

Et sentralt element i KPMGs kvalitetskontroll er å finne de bakenforliggende årsakene til eventuelle svakheter (root cause analysis). På bakgrunn av resultater fra kvalitetskontrollen blir det iverksatt nødvendige tiltak for å heve kvaliteten til et ønsket nivå. Slike tiltak kan være skriftlig kommunikasjon, intern opplæring, ulike former for hjelpemidler, direkte kommunikasjon med oppdragsteamene e.l. Områder hvor det iverksettes tiltak vil også bli vektlagt i etterfølgende kvalitetskontroller for å måle graden av forbedringer.

KPMGs internasjonale kontroll (Global Compliance Review – GCR)

Den internasjonale kontrollen tar utgangspunkt i vår årlige kontroll av at prosedyrer og retningslinjer følges. Etter kontrollen utarbeides det en rapport som munnar ut i en tiltaksplan. GCR gjennomføres normalt hvert tredje år. Neste kontroll er planlagt i 2021.

Et sentralt element i KPMGs kvalitetskontroll er å finne de bakenforliggende årsakene til eventuelle svakheter (root cause analysis).

Ekstern kvalitetskontroll og overvåkning

Revisjonsselskaper som reviderer revisjonspliktiges årsregnskap skal ifølge revisorloven § 5b-2 underlegges kvalitetskontroll minst hvert sjette år. Revisjonsselskap som reviderer selskaper av allmenn interesse etter revisorloven § 5a-1 underlegges kvalitetskontroll minst hvert tredje år. Kvalitetskontrollen skal minst omfatte en vurdering av uavhengighet, ressursanvendelse, revisjonshonorarer og revisjonsutførelsen, og det skal gjøres en vurdering av selskapets interne systemer for kvalitetskontroll.

Selskapstilsyn fra Finanstilsynet og PCAOB – joint inspection

Finanstilsynet og det amerikanske tilsynsorganet PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) gjennomfører rutinemessig selskapstilsyn av KPMG hvert tredje år. Det siste selskapstilsynet av KPMG ble gjennomført i oktober 2018 ved KPMGs kontor i Oslo. Tilsynene er en «joint inspection» hvor både Finanstilsynet og PCAOB gjennomfører sitt tilsyn samtidig. Det var både oppdragstilsyn og selskapstilsyn fra begge tilsynsorgan.

Finanstilsynet gjennomgår i sitt selskapstilsyn et utvalg av våre retningslinjer og rutiner som er etablert for å sikre overholdelse av revisorlovgivningen, blant annet knyttet til uavhengighet, taushetsplikt, honorar, intern kvalitetskontroll og hvitvasking.

Rapportene fra selskapstilsynene er publisert på Finanstilsynets og PCAOBs hjemmesider – www.finanstilsynet.no og www.pcaob.org.

KPMG benytter rapportene fra tilsynet aktivt i vårt kontinuerlige kvalitetssikrings- og forbedringsarbeid, for å levere revisjonstjenester med høy kvalitet. Kvalitetskontrollene både fra Finanstilsynet og PCAOB er omfattende. Med en syklus med ordinære inspeksjoner hvert tredje år blir kontrollene fra PCAOB og Finanstilsynet en kontinuerlig prosess som inngår som en viktig og naturlig del av selskapets kvalitetsarbeid.

Tematilsyn fra Finanstilsynet

Finanstilsynet gjennomfører fra tid til annen tematilsyn rettet mot revisjonsbransjen generelt. Rapporter fra Finanstilsynets forskjellige tematilsyn er tilgjengelige på Finanstilsynets hjemmesider - www.finanstilsynet.no

10

Erklæring
fra styret

Lov om revisjon og revisorer fastsetter at revisjonen skal utføres etter beste skjønn og i samsvar med god revisjonsskikk. Detaljerte bestemmelser om etablering og vedlikehold av kvalitetskontrollsystem i revisjonsselskaper fremgår av standarden ISQC 1 – Kvalitetskontroll for revisjonsselskap som utfører revisjon og begrenset revisjon av historisk økonomisk informasjon, samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester.

Styret i KPMG AS mener at KPMGs kvalitetssikringssystem er utformet hensiktsmessig for å sikre overholdelse av krav til uavhengighet, objektivitet og etikk

som følger av revisorloven med forskrift, IFACs «Code of Ethics for Professional Accountants», DnRs etiske regelverk samt KPMGs internasjonale retningslinjer. Regelverkene er i stor grad overlappende, men ved motstrid vil det strengeste av disse regelverkene ha forrang.

Styret i KPMG AS har behandlet rapporteringen fra interne kvalitetskontroller, eksterne kvalitetskontroller og overvåkings-tiltak. Basert på dette er det styrets oppfatning at KPMGs kvalitetssikringssystem fungerer tilfredsstillende og at retningslinjene for revisors uavhengighet overholdes.

Oslo, desember 2019

Harald Sylta

Torbjørn Hansen

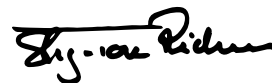
Geir Moen

Bjarte Ulvestad

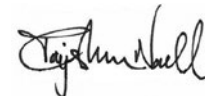
Ida Hagelsteen Vik

Stig-Tore Richardsen

John Thomas Sørhaug

Tonje Christin Norrvall

Dejan Grahovac

11

Godtgjørelse
til eierne

Godtgjørelse til partnere fastsettes én gang i året. Godtgjørelsen er definert som en andel av KPMGs samlede resultat som tilskrives den enkelte partner.

Modellen for godtgjørelse tar utgangspunkt i målsetningen om å motivere, anerkjenne og belønne partnere på grunnlag av den enkeltes bidrag til selskapets utvikling. Det er lagt vekt på at modellen skal inspirere til ønsket atferd i tråd med KPMGs strategier, mål og verdier.

Den totale godtgjørelsen består av to elementer; særskilt vedtatt arbeidsgodtgjørelse og resultatandel. Godtgjørelsen for den enkelte partner avhenger av det samlede resultat for KPMG Norge samt den enkelte partners individuelle bidrag. Måleresultater vedrørende kvalitet og etterlevelse, samt andre forhold rapporteres av Quality & Risk Management partner direkte til belønningskomiteen og inngår i evalueringen.

I henhold til KPMGs uavhengighetsregler kan en revisjonspartner ikke belønnes for mersalg utover ordinær revisjon til en revisjonskunde, da slike insentiver kan sette revisors uavhengighet i fare. Imidlertid er det viktig at det etableres målsetninger som innebærer

at eksperter fra selskapets rådgivningsvirksomhet inngår i revisjonsteamet for å bidra til å øke kvaliteten på revisjonen og den samlede tjenesteleveranse.

Administrerende direktør oppnevner en belønningskomité som foretar en samlet vurdering av den enkelte partners godtgjørelse med tilbakemelding til hver partner. Partnerne har anledning til å fremsette klage på godtgjørelsen som er fastsatt av belønningskomiteen. Partnerkomiteen fastsetter den endelige godtgjørelsen. Det er åpenhet rundt prosessen for godtgjørelse, samt endelig godtgjørelse for den enkelte partner, men det gjøres ikke kjent for den samlede gruppen av partnere hva som ligger til grunn for vurdering av hver enkelt partner.

Det foreligger ingen avtaler om godtgjørelse ved fratreden som partner. Alle partnere inngår i KPMGs kollektive pensjonsordning.

12

Foretak av
allmenn
interesse

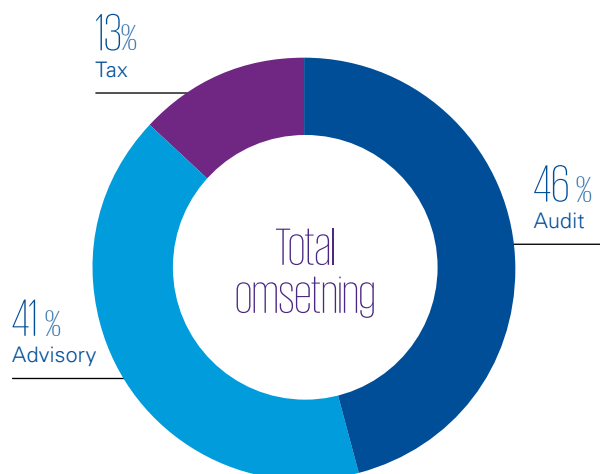
Foretak eller konsern av
allmenn interesse* revidert
av KPMG siste regnskapsår.

Aasen Sparebank	Norwegian Energy Company ASA
Akastor ASA	Næringsbanken ASA
Aker ASA	Observe Medical ASA
Aker BP ASA	Ocean Yield ASA
Aker Solutions ASA	Otiga Group AS
Akva Group ASA	Philly Shipyard ASA
American Shipping Company ASA	Photocure ASA
Aprila Bank ASA	Polight ASA
Askim & Spydeberg Sparebank	Prosafe SE
BN Bank ASA	Rec Silicon ASA
Bonheur ASA	Selbu Sparebank
Brage Finans AS	Soknedal Sparebank
BW Offshore Limited	Sparebank 1 BV
Carasent ASA	Sparebank 1 Forsikring AS
Crayon Group Holding ASA	Sparebank 1 Nord-Norge
Eiendomskreditt AS	Sparebank 1 Søre Sunnmøre
Elkem ASA	Sparebank 68 grader Nord
Fremtind Forsikring AS	Sparebanken Møre
GLX Holding AS	Sparebanken Narvik
Grong Sparebank	Sunddal Sparebank
Hospitality Invest AS	Tensio AS
Industriforsikring AS	TGS Nopec Geophysical Company ASA
Instabank ASA	totens sparebank
Kredittforeningen for Sparebanker	Totens Sparebank Boligkreditt AS
Kværner ASA	Tromstrygd Gjensidig Sjøforsikringsselskap
Møre Boligkreditt AS	Varig Forsikring Indre Sunnmøre Gjensidig
Nekkar ASA	Varig Forsikring Nordmøre og Romsdal Gjensidig
Nidaros Sparebank	Varig Forsikring Sykkylven Gjensidig
Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS	Varig Oppdal-Rennebu Gjensidig GFS
Norlandia Health & Care Group AS	Varig Stjørdal Forsikring Gjensidig
Norsk Hydro ASA	Ørskog Sparebank
Norway Royal Salmon ASA	

* Revisorloven § 5a-1

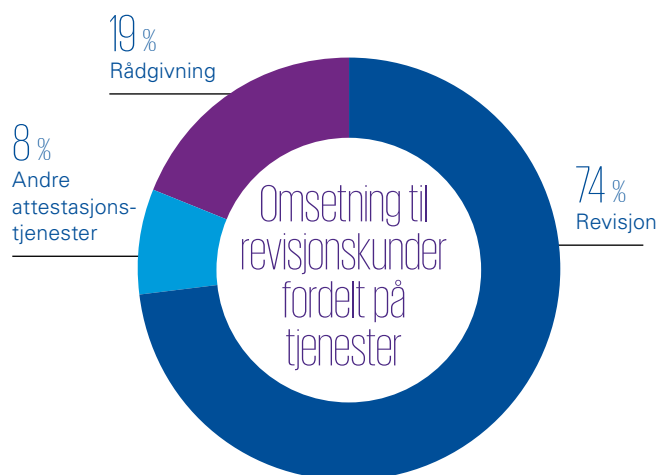
13

Finansiell informasjon

Total omsetning

Omsetning per tjeneste, MNOK	%	2019/20
Audit	46%	991 500
Advisory	41%	895 733
Tax	13%	273 684
Totalt	100%	2 160 918

Omsetning til revisjonskunder fordelt på tjenester

Omsetning per tjeneste, MNOK	%	2019/20
Revisjon	74%	717 192
Andre attestasjonstjenester	8%	76 108
Rådgivning	19%	181 623
Samlet omsetning	100%	974 923

14

Partnere

Per 30. september 2020.

Erik Aas	Nils Eivind Holst	Kai T. Nygaard
Gunnar Alskog*	Frank Horntvedt	Jan Åge Nymoen
Torbjørn Amundsen*	Sven Ove Hølland*	Eskild Næss
Vegard Andorsen	Tor Harald Johansen*	Jan Erik Gran Olsen*
Ingar Andreassen	Knut Olav Karlsen*	Yngve Olsen*
Svein G. Andresen*	Øivind Karlsen*	Jo Sigurd Pedersen
Erik Arvnes	Kine Kjærnet	Lars Inge Pettersen*
Gjertrud H. Behringer	Kjell Magne Kjølsvik*	Tom Rasmussen*
Julie Berg*	Oddgeir Kjørsvik*	Stig-Tore Richardsen*
John Tore Berntsen*	Thore Kleppen*	Hans-Jörg Robert
Stig Bjørklund*	Torbjørn Knudtzen	Jannicke Knudtson Rokkan
Kristine Bolstad	Hasse Kristiansen	Monica Rosnes
Jan Arild Brandt	Bjørn Kristiansen*	Johan Røthe
Stine Lise Hattestad Bratsberg	Kjetil Kristoffersen*	Jan Samuelsen*
Andrea de Capitani	Øystein Kvåse	Jørn Ivar Sandnes
Ståle Christensen*	Mona Irene Larsen*	Reidar Seland
Cathrine Bjerke Dalheim*	Paul M. Larsen	Per Ivar Skinstad
Sverre Einersen*	Stig G. Larsen	Trond Skjelbreid*
Elisabet Ekberg*	Trond Larssen	Rune Skjelvan*
Anfinn Fardal*	Charlie Lea*	Øyvind Skorgevik
Serge Fjærvoll	Frode Lea	Clint Sookermany*
Ole Christian Fongaard*	Thor Leegaard*	Gunnar Sotnakk
Jan Ove Fredlund*	Pedro S. Leite	Nina Straume Stene
Roland Fredriksen*	Anders Liland	Harald Sylta*
Arne Frogner	Per Tore Kraby Lock*	John Thomas Sørhaug*
Lone B. Frogner*	Stein-Erik Lund	Vegard Tangerud*
Thomas Føyen	Svein Arthur Lyngroth	Anne Tengs-Pedersen
Arve Gevoll	Ketil Timm Markussen	Are Torpe*
Ivar Andreas Lemmechen Gjøl	Lars-Roar Masdal*	Oddbjørn Vegsund
Rune Grøvdal	Kirsti Helene Rødfjell Meidelsen	Dave Vijfvinkel
Else Berit Hamar	Atle Melbo	Karianne F. Vintervoll*
Torbjørn Hansen*	Marcel Miltenburg	Rolf Wangsholm
Monica Hansen*	Geir Moen *	Svein Wiig *
Willy Hauge*	Ola Mæle	Lars Wilberg
Arne Helme*	Tonje Christin Norrvall	Eirik Øsebak*
Mads Hermansen	Tom Einar Nyberg	Kurt Ove Østrem
Kai Holhjem*	Per-Daniel Nyberg*	

Alta	Sentrumsparken 4
Arendal	Strømsbuveien 61
Bergen	Kanalveien 11
Bodø	Jernbaneveien 85
Bryne	Hetlandsgata 9
Drammen	Grønland 1
Elverum	Lundgaardvegen 17
Finnsnes	Hans Karoliusvei 6
Hamar	Vangsveien 73
Haugesund	Karmsundgata 72
Knarvik	Kvernehusmyrane 5
Kristiansand	Markensgate 30
Mo i Rana	Midtregate 10
Molde	Øvre veg 30
Oslo	Sørkedalsveien 6
Sandnessjøen	Håreksgate 2
Skien	Grønlikroken 5
Stavanger	Forusparken 2
Stord	Kunnskapshuset, Sæ 134
Straume	Grønamyrvegen 4
Tromsø	Stakkevollvegen 41
Trondheim	Sjøgangen 6
Tynset	Aumliveien 4c
Ulsteinvik	Sjøgata 41
Vestfold	Nordre Fokserød 14
Ålesund	Daaegården, Langelandsvegen 1

15

Våre kontorer

